

UPPSALA
UNIVERSITET

Professionalism

Ylva Hasselberg,
ylva.hasselberg@professionsföbundet.se

Det institutionaliserade samhället

- Skråtvånget avskaffas 1846
- Aktiebolagslag 1848
- Näringsfrihet införs 1864
- Arbetarskyddslag för vuxna 1889
- Allmän pension 1913
- Allmän och individuell rösträtt (fyrktalssystemets avskaffande) 1921
- Statsbidrag till erkända arbetslöshetskassor 1934
- Avgiftsfria mödra- och barnavårdscentraler 1937
- Barnbidrag 1948
- Sambeskattnings avskaffande 1972
- Förskolelagen slår fast att alla barn har rätt till förskola 1973

Vad är det dessa institutioner gör?

- Låna pengar av pappa eller av banken?
- Mormor eller dagis passa barnen?
- Jobb på grundval av meriter eller personlig rekommendation?
- Försäkring eller schyssta relationer när huset brinner ner?
- A-kassa vid uppsägning eller beroende av chefen?

Det moderna universitetets tre uppgifter

1. Universitetet utbildat dem som har befolkat de moderna institutionerna, lärt dem att bruka sitt *omdöme*.
2. Universitet har ägnat sig åt skapa ny kunskap, inte sällan med relevans för det moderna projektet, inte minst för välfärdsstaten.
3. Universitet har också fungerat som bildnings- och emancipationsinrättning, ett redskap för individuell utveckling och social mobilitet.

Den stora frågan

Kan universitet uppfylla samhällets krav på att:

1. Utbilda människor till professionella med förmågan att själva bruka ett yrkesomdöme?
2. Skapa kvalitativt ny kunskap?

om lärarna/forskarna deprofessionaliseras. Om inte: vad ska vi ha universiteten till? Och hur ska det gå med moderniteten?

Vad är det att vara en profession?

- Professionellt arbete baseras på abstrakt/teoretisk kunskap
- Professionella grupper har sina egna *yrkesmässiga värderingar* – sin egen definition av ett väl utfört arbete.
- Professionella grupper har den autonomi som krävs för att utöva *yrkesomdömet*

Kärnan i "trustee professionalism"

Max Weber i "Vetenskap som yrke" om kraven på universitetslärarens arbete: "sachlichkeit", saklighet

Gräns mot politik och marknad

Facticitet. Viktig fråga: Hur vet vi det vi vet?

En lidelse för lidelsefrihet

Skilja på sak och person

meritokrati

Deprofessionalisering

- **Deprofessionalisering=**
- Förlust av egna **normer** om vad ett väl utfört arbete är
- Förlust av **makten** över arbetet
- Och sist men inte minst...
- Förlust av de **kunskaper** som gör utövandet av de egna normerna möjligt (utan sak, ingen saklighet)

Hur åstadkommer man deprofessionalisering: bruksanvisning

- Man feminiserar verksamheten
- Man privatiserar och konkurrensutsätter den
- Man anställer tillräckligt många människor med andra professionella värderingar
- Man slutar anställa de som tillhör professionen på ledande befattningar
- Man teknikaliserar så att besluten fattas av system i stället för människor
- Man utvärderar allt efter kvantitativa mått

UPPSALA
UNIVERSITET

Sanning eller konka? Vad händer med institutionerna?

Sakligheten i
rättsväsendet

UPPSALA
UNIVERSITET

Sanning eller konka? Vad händer med institutionerna?

Sakligheten och den
fria pressen

Sanning eller konka? Vad händer med institutionerna?

- Skolan:
Konkurrens mellan skolor= betygsinflation
Reklam i stället för läroböcker

UPPSALA
UNIVERSITET

Sanning eller konka? Vad händer med institutionerna?

Vården:

Varför patientenkät hos Entergate?

Kostnads- och tidssparande Ni kan använda en redan färdig och väl testad metod för undersökningen Ni kan välja hur delaktiga ni vill vara under processens gång för att uppfylla era exakta krav All rapporthantering sker på en gång och genom endast ett knapptryck skapas alla rapporter och delges

rätt person

Självklart ingår support för både kontaktpersoner, chefer och patienter. Vi på Entergate lägger stor vikt vid kommunikation med kunden för att fungera som ett bollplank under hela processen.

Slutsatser

- Institutioner kan inte reduceras till de byggnader i vilka de är inrymda...
- och professionalism finns inte automatiskt för att en grupp får professionsstatus....
- Utan saklighet, ingen professionalism, inget systemförtroende, ingen modernitet

DAGS ATT BÖRJA JOBBA